

Gezond & VIT A A L

Onbegrepen buikpijn

Endometriose is een vaak onbegrepen aandoening in de vrouwelijke buikholte. De bijbehorende klachten zijn moeilijk te voorspellen. Sinds kort wordt er een nieuwe operatietechniek toegepast.

door **Arnaud Kluiters**

Rik Quartero, gynaecoloog in het Medisch Spectrum Twente, kreeg onlangs een jonge vrouw op zijn spreekuur. Quartero: „Al vanaf haar puberteit verbeet ze maandelijks hevige terugkerende buikpijnen die waren gerelateerd aan de menstruatie. Haar huisarts had gezegd: ‘Dit hoort erbij. Ga maar aan de anticonceptie’. Pas toen ze later zelfs niet meer pijnvrij kon vrijen met haar vriend, trok ze opnieuw aan de bel. Nu verwees haar huisarts wel door.” Quartero constateerde dat er sprake was van endometriose (zie kader). „Het verloop ervan is erg moeilijk te voorspellen. Sommige vrouwen hebben relatief weinig last van de aandoening, anderen kunnen veel pijn hebben van slechts een aantal plekken. Soms breiden de klachten zich in de loop der jaren uit of ze keren terug. De diagnose is pas te stellen na een kijkoperatie, als we een stukje weefsel wegnemen en de

plaats en de ernst van de endometriose kunnen bepalen.” De vraag die volgt, is hoe de aandoening te behandelen, zegt Marijke Glaubitz van de Endometriose Stichting. „Er bestaat helaas geen uniforme aanpak, juist omdat de aandoening zich zo verschillend kan openbaren. Verder kunnen de klachten terugkeren ondanks eerdere behandeling.”

Om die reden is het belangrijk dat arts en patiënt altijd in nauw overleg afstemmen welke aanpak de voorkeur geniet. Er moet een evenwicht worden gevonden tussen afwachten en monitoren, een medicamenteuze of operatieve behandeling. Een optie is het innemen van pijnstillende en/of ontstekingsremmende medicijnen of het toedienen van hormonen die de menstruatiefcyclus beïnvloeden. Glaubitz: „Voor welke aanpak je ook kiest, de oorzaak wordt niet aangepakt. De behandeling richt zich alleen op vermindering van de klachten. Een eventuele kinderwens is medebepalend in het keuzeprocess.”

In geval van een operatie biedt in uiterste gevallen het verwijderen van één of beide eierstokken of van de baarmoeder uitkomst. Met een kijkoperatie kunnen endometriosehaarden, cystes en verklevingen worden verwijderd of vernietigd. Ook kunnen beschadigde organen worden hersteld. De operatiemethodes verschillen, zegt Quartero. „Maar eenvoudig gezegd snijdt en knipt de chirurg in weefsel dat hij weg wil hebben. Dat kan op de klassieke manier, dus met een mesje of schaar. Of moderner, met laserlicht of ultrageluid. Dit zijn energiebronnen die vrij secuur weefsel losbranden of op laten lossen. Daarna schroeien we de wonden dicht.”

In 2006 maakte Quartero in Frankrijk voor het eerst kennis met de zogeheten Plasmajet, een nog modernere variant. Dit operatie-instrument ligt als het ware als een dirigeerstokje in de hand van de chirurg. Met het stompe uiteinde ervan beweegt hij voorzichtig door de buikholte en laat er

■ Bij endometriose dwarrelen endometriumcellen neer onderin het kleine bekken en een deel ervan kan zich hechten aan het buikvlies of aan het oppervlak van organen zoals baarmoeder, eierstokken, urineleiders of darm.

waar nodig een heet soort gas komen. Met die vrijgekomen energie kan hij, net als bij ultrageluid of laserlicht, aangetast weefsel ‘lossnijden’ of dat als stoom in het niets laten verdampen.

„Het is een heel precies apparaat. In tegenstelling tot die andere technieken laat de Plasmajet in het weefsel slechts een restschade achter van 0,2 millimeter. Met ultrageluid of laserlicht reikt de hitte een paar millimeter verder, waardoor je onopgemerkt en onbedoeld bijvoorbeeld ook achter het aangetaste gebied schade kunt aanrichten. Met dit apparaat zie je wél heel

nauwkeurig welk weefsel je losmaakt of verdampt.” Volgens Quartero is nog veel vervolgonderzoek nodig. „Zo weten we niet of met de Plasmajet, vergeleken met de andere methoden, op langere termijn meer of minder verklevingen ontstaan. En in welke mate herstelt het weefsel zich ter plekke? Het zijn hoopgevende ontwikkelingen, maar vooralsnog blijft endometriose omringd met veel vragen.”

reageren?
gezondheid@depersdienst.nl

ENDOMETRIOSE

- Bij de menstruatie komt niet alleen bloed naar buiten. Er loopt vrijwel altijd ook wat bloed via de eileiders terug de buikholte in. In dit bloed zitten de zogeheten endometriumcellen. Ze dwarrelen neer onderin het kleine bekken en een deel ervan kan zich hechten aan het buikvlies of aan het oppervlak van organen zoals baarmoeder, eierstokken, urineleiders of darm.
- Endometriose komt bij ongeveer de helft van de vrouwen in de vruchtbare levensfase voor in heel lichte vorm die geen klachten veroorzaakt. Ernstigere vormen veroorzaken vaker pijn en vruchtbaarheidsproblemen.
- Als enige gynaecoloog in Nederland werkte Rik Quartero sinds 2012 met de Plasmajet. Sinds kort zetten ook het VU medisch centrum (Amsterdam) en

Isala (Zwolle) het instrument in. Haarlem (Kennemer Gasthuis), Eindhoven (Catharina Ziekenhuis en het Máxima Medisch Centrum), Arnhem (Rijnstate) en Den Haag (Bronovo) zeggen binnenkort te volgen of overwegen dit.

- In het VU medisch centrum vindt op 7 maart de Landelijke Endometriosedag plaats.

www.endometriose.nl

“

Met een Plasmajet zie je heel precies welk weefsel je losmaakt of verdampt

Rik Quartero, gynaecoloog